

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih bokskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zabavne, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne odzira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 3-00.

Val dopisi naj se pošilja na uredništvo lista. Nepravilne pisane se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije se pošiljajo na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik benesorski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Poštno-hranilnični račun števe 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Albanske homatije.

Srbija proti vpadam Albancev.

DUNAJ 22. (Izv.) Kakor se poroča iz Londona, je srbska vlada že izročila Angliji noto, v kateri izjavlja, da bo z ozirom na sistematično prirejane vpadе oboroženih Albancev in vstaje Albancev v srbskem ozemlju, primorana, da zasede vse važne pozicije v Albaniji, ki so po sklepih londonske poslaniške reunije že pripadle Albaniji. Dunajski listi trdijo, da velesile nikakor ne pripuste okupacije kakšnega albanskega teritorija. Sploh se pojavljajo v dunajskih listih v zadnjih časih razne race z Balkana, med drugimi tudi ta, da se namerava kralj Peter proglasiti prihodnje dni za carja vseh Srbov.

LONDON 22. (Izv.) Resna opozoritev srbske vlade na albansko nevarnost, je napravila v angleških krogih in sploh v krogih triplecentent, globok vtisk. Med velesilama se vrši živahna izmenjava misli glede načrta, da naj se poda obmejna mednarodna komisija, da takoj prihodnje dni v severoalbansko ozemlje, da preišče, v koliko pade krivda na Albance. Če bi se izkazalo, da so albanske vstaje v resnici organizirane in morda podpirane še od kake druge strani, potem bodo dale velesile Srbiji polnomoč, da podvzame najenergičnejše korake proti albanskim roparjem.

BELGRAD 22. (Izv.) Albanci se koncentrirajo pred Dibro in skušajo v smeri proti Dibri udreti na srbsko ozemlje. Prve poskuse so Srbi s najenergičnejšimi sredstvi odbili. Šli so proti Albancem v boj s mitraljezi in topovi. — V srbskih vojaških krogih se satejuje, da vodi albanske vtaše 5 bolgarskih ofirjev.

Določitev južne albanske meje.

SOLUN 22. (Kor.) „Agence d'Athènes“ poroča: Semkal so prispeli že vsi člani mednarodne komisije za določitev južnoalbanske meje, razven francoskih. Jutri odidejo delegati v Bitolj, kjer se snidejo s francoskimi delegati. Člani komisije so izjavili, da so v interesu tajnosti del sklenili, da ne morejo privoliti v navzočnost zunanjih žurnalistov.

Avstrijski poslanik za Albanijo.

DUNAJ 22. (Izv.) V dunajskih političnih krogih se zatrjuje, da bo Avstrija imenovala za svojega poslanika v Albaniji, dosedanjega generalnega konzula v Skadru, viteza Zambauerja.

Macedonsko-bolgarski komite.

SOFIJA 22. (Izv.) Macedonsko-bolgarski komite je imel včeraj svoje zborovanje, na katerem je baje sklenil, naj se revolucijska akcija v Macedoniji zopet v svoji energiji obnovi, dokler ne privoli velesile v ustanovitev avtonomne Macedonije.

Novi nemški konzul v Belgradu.

BELGRAD 22. (Izv.) Semkal je prispel novi nemški konzul Ostmann, ki prevzame provizorično posle nemškega konzulata. Bivši konzul Schlieben, je kakor znano, moral iti, ker je bil prevelik srbofil.

PODLISTEK.

Pred otvoritvijo sezone slovenskega gledališča v Trstu.

Prihodnjo nedeljo, dne 28. septembra, se odpro zopet vrata slovenskega gledališča, otvori se sezona z veliko Tučičevo dramo:

„GOLGOTA.“

Intendanca je razposlala program bodoče sezone, iz katerega zamore občinstvo izpoznati resno stremiljenje vodstva, da se naše gledališče razvije do one višine, na katero naj s ponosom gleda vsak Slovenec in s poštovanjem vsak tujec.

V repertoar je uvrščena letos prvič stalna opera. Marsikateremu, ki je vajen na ozke in stare razmere, se bo zdel ta korak vratolomen in morda že pregrešen, češ: počasi, počasi! Da, dobro! Vodstvo je tudi take opomine čulo v svoji sredi, toda kaj naj storimo? Vsi brez razlike zahtevamo,

Bosenska kriza.

Srbski poslanci odložili svoje mandate. Demisija podpredsednika Šole.

SARAJEVO 22. (Izv.) Pogajanja za delazmožnost bosenskega sabora so definitivno razbita. Izmed srbskih poslancev je bila, kakor znano, t. z. skupina okoli „Srpske Riječi“, v celem 13 poslancev, pripravljena, da sodeluje v sabsorski večini na podlagi programa, ki sta ga izdelala voditelj te srbske skupine dr. Srskić in voditelj Hrvatov dr. Mandić.

Tekom pogajanj pa je prišla vlada z novimi zahtevami, ki se protijo določbam skupnega programa Srbov in Hrvatov. Znana afera o nasilni konverzaciji neke srbske deklice, v katero je zapleten eden izmed voditeljev bosenskih Hrvatov, nadškof dr. Stadler, je Srbe silno vznemirila. Na seji srbskih, za delazmožnost sabora pripravljenih poslancev, je voditelj skupine poslancev okoli „Srpske Riječi“, poslanec Jiftanović, pod višim postopanja nadškofa Stadlerja naenkrat izjavil, da Srbi vztrajajo v opoziciji. Ker je poslanec Jiftanović lastnik „Srpske Riječi“ in je njegov vpliv v tej skupini srbskih poslancev odločilen, so se končno tudi ostali člani te skupine odločili, da izvajajo radi Stadlerjevega postopanja konsekvence in odlože svoje mandate.

Vlada je radi nastopa srbskih poslancev prišla v silno zadrego. Ne ve, ali naj razpše nadomestne volitve, ali pa naj razpusti sabor. Deželni šef, general Potiorek, se je podal na Dunaj, da konfira s skupnim finančnim ministrom vitezom Bilinskim.

Politična javnost v Bosni je zadnje čase sploh jako agilna. Hrvatska omladina je imela v soboto veliko zborovanje, na katerem je v nasprotju s politiko hrvatskega kluba v saboru, hrvatska mladina zahtevala revizijo hrvatskega programa, dalje radikalnejše stališče v jezikovnem vprašanju in ožjo zvezo s srbskimi poslanci. Hrvatska mladina se je izrekla tudi proti prevelikemu poudarjanju pravaškega stališča hrvatske stranke. — Včeraj se je v Sarajevu sijalen srbski protestni shod radi znane afeze o poskušeni nasilni konverzaciji neke srbske deklice. Bila je sprejeta ostra resolucija proti postopanju nadškofa Stadlerja. Veliko ogorčenje je vzbudil v srbski javnosti tudi članek v glasilu nadškofa Stadlerja „Hrvatskem dnevniku“, ki je poudarjal, da je papež nad cesarjem in da velja za katoličane pravilo, da se ne smejo ravnati po državnih zakonih, če se ti protijo oziroma stoji v nasprotju s cerkvenimi pravicami. Članek je bil tudi konfisciran. Nadškof Stadler deluje z vso vmojo za to, da pridobi Hrvate še bolj za protisrbski kurz. V klubu hrvatskih deželnih poslancev se že vrše posvetovanja glede spremembe klubovih pravil. Zlasti se deluje na to, da bi se točka o skupnem nastopanju s Srbi izločila s programa, češ, da se to protivi pravaškemu programu stranke.

SARAJEVO 22. (Kor.) 12 srbskih saborskih poslancev, pristašev „Srpske Riječi“ je sklenilo odložiti svoje mandate. Današnja „Srpska Riječ“ priloži tozadevno oficijalno komuniko. Predsednik Vojislav Šola se je zglasil danes pri deželnem šefu Potioreku in mu podal svojo demisijo.

SARAJEVO 22. (Izv.) Srbski poslanci iz skupine okoli „Srpske Riječi“ objavljajo v tem listu danes sledeči komuniko:

„Bili smo pripravljeni za koalicio s Hrvatimi in muslimani, da omogočimo delovanje sabora, a le pod pogojem, da poravna vlada

krivice, storjene na srbskem narodu z izjemnimi odločbami in da da zadoščenje za žalitve, ki jih je s tem izvršila nad srbskim narodom. Zahtevali smo tudi, da nam da vlada garancije, da se bodo programatične zahteve, katere je označila koalicio kot aktualne, izvedle še v tej perijodi zasedanja deželnega sabora. A niti za eno niti za drugo ni bilo najti na merodajnih mestih potrebnih dispozicij in pripravljenosti. Mi smo še danes prepričani, da se zamore uspešno služiti narodu in državi le s pozitivnim delovanjem v saboru. Toda zagrešena, protinacionalna politika merodajnih krogov nam pram srbskemu narodu ne nudi nikakih izgledov na uspešno delovanje sabora, in to tem manj, ker se tudi v srbski delegaciji nahajajo pristaši stranke, ki je proti vsakomu delovanju. (Skupina okoli Srpskega Naroda. Opom.) Mi ne bomo sedeli v saboru, ne da bi dosegli kaj za narod, kajti to bi se protivilo naši vestnosti in razumevanju poslanke dolžnosti in zato smo se odločili, da odložimo svoje poslanke mandate.

Jiftanović, Damjanović, Ilišević, Petrovič, Popović, Jovo Simić, Ljuba Simić, dr. Srskić, Stojanović, Šola, Vuković, Todorović.

Pred rešitvijo hrvaškega vprašanja.

Rauch za protisrbski kurz.

BUDIMPEŠTA 22. (Izv.) Za četrtek je naznanjena seja ogrskega ministrskega sveta, ki bo, kakor se zatrjuje v političnih krogih, storila v hrvaškem vprašanju odločilne sklepe, katere predloži potem Tisza cesarju v sankcijo. Še pred četrtkom se bodo vršila pogajanja grca Tisze s hrvaškimi politiki. Danes je konfiriral grof Tisza z bivšim hrvaškim banom Rauchom, ki mu je glasom poročil znova priporočil rešitev hrvaškega vprašanja s pomočjo frankovcev, Tomašičevih in njegovih pristašev. Rauch stoji na stališču, da je treba uvesti odločen protisrbski režim in je v nekem interwju izjavil, da je rešitev usodnega vprašanja za monarhijo mogoča le v tem slučaju, če spravijo merodajni krogi na Hrvaškem one elemente na površje, ki so na jugu znani pod imenom črnopoliti politiki. On da je vedno pripravljen, podpirati tako politiko.

Ljubljana brez slovenskega gledališča.

LJUBLJANA 22. (Izv.) Na novo kompromisno ponudbo gledališke komisije, je deželni odbor kranjski danes odgovoril mestni občini ljubljanski, da vstraja pri že znanih svojih zahtevah. Usoda ljubljanskega slovenskega gledališča je s tem definitivno zapetena. Ljubljana bo brez slovenskega gledališča.

Conrad pl. Hötzenndorf gre.

DTNAJ 22. (Izv.) V vojaških krogih se danes z vso gotovostjo zatrjuje, da dose-danji šef generalnega štaba, Conrad pl. Hötzenndorf, v najkrajšem času odstopi. Kot povod za to se označuje spor, ki se je pojavil v zadnjem času med njim in merodajnimi avstrijskimi vojaškimi krogi. Ta nesoglasja so privedla povodom pred kratkim se vršecih namerov odločnih nasprotstev, radi katerih hoče izjaviti Hötzenndorf sedaj svoje konsekvence. Hötzenndorf je danes odpotoval z Dunaja na 14 dnevni dopust in ne ve se, če se zopet vrne na svoje mesto. Kot njegov naslednik se imenuje budimpeštanski korni poveljnik, general kavalerije Tersizyanszky, z druge strani tudi graški divizionar, Colerus pl. Geldern.

Državni zbor.

DUNAJ 22. (Izv.) Kakor smo izvedeli, termin za sklicanje državnega zbora še ni

gledališču malo misliti — naše gledališče bodi vendar kulturne zavod — se je vodstvo odločilo, da bo dajalo tudi redne operne predstave, ki naj z dramskimi izpopolnjujejo kulturni namen gledališča.

Pri izbiri repertoarja je intendantca ravnala previdno, da se da le to, kar je našim razmeram primerno in kar moremo z močmi, ki so nam na razpolago, tudi najdostojneje uprizoriti. Na to se ni gledalo le pri operi, ampak tudi pri drami in opereti.

Za letošnjo sezono predstavi intendantca nešemu občinstvu tudi več novih moči. Na novo so angažirani: primadona gđc. Dita Filizova, Zagrebčanka iz Vučkovičeve šole, kot prva operna pevka, ki bo pa pela tudi v opereti, ter gđc. Maša Filizova iz Prage kot operetna subreta ter kot druga operna pevka. — Gđc. Dita Filizova, koje prvi angažma je na našem odru, je z uspehom nastopila že v Zagrebu, dočim je gđc. Maša Filizova rutinirana igralka in pevka, ki je bila angažirana na več gledališčih v Nemčiji in Rusiji. Kot operni in operetni tenorist je angažiran Poljak g. Marijan Dura in kot baritonist g. Robert Primožič. V ostalem bomo v operi in opereti srečavali na našem

definitivno določen; verjetno pa je, da se snide zbornica takoj po 15. oktobru.

Zvišanje rekrutnega kontingenta v Avstriji

DUNAJ 22. (Izv.) Vojni minister Krotbatin, ki je v soboto in nedeljo konfiriral s Tiszo o vojaških zadevah, je danes nadaljeval posvetovanja z grofom Sürghom in deželno-brambnim ministrom Georgijem. Definitivno se o novih vojaških predlogih sicer še ni sklepalo, vendar pa sta tako avstrijska kakor ogrska vlada v principu za zvišanje rekrutnega kontingenta, za spopolnitev artilerije in za tozadevne potrebne kredite.

Grški kralj Konstantin v Parizu.

PARIZ 22. (Kor.) Kralj Konstantin je priredil danes na grškem poslanstvu za-lutrk, katerega so se udeležili: ministrski predsednik Berthou, zunanji minister Pichou, vojni minister Etienne, general Eydouc in zastopnik predsednika Poincaréja.

Sazonov v Parizu.

PARIZ 22. (Kor.) Na potovanju v Vichy, je ruski minister za zunanje zadeve Sazonov obiskal danes zunanjega ministra Pichona. Časnikarjem je izjavil, da je njegovo potovanje vsaj za zdaj namenjeno samo odpočitku, da pa pride tekom njegovega pariskega poseta, ki se izvrši prihodnji mesec, čisto gotovo do konference s francosko vlado, posebno glede političnega položaja, ki je nastalo vsled dolge krize, tekom katere sta Francija in Rusija vživala vse dobrote zveze obeh držav v svrhu varovanja njiju interesov in ohranitve splošnega miru.

Triletno vojaško službovanje na Francoskem.

PARIZ 22. (Kor.) Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila pod predsedstvom predsednika Poincaréja, je bilo na predlog vojnega ministra Etiennea sklenjeno, da se z 8. novembrom t. l. odpusti letnik 1910.

Kolera na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 22. (Kor.) Glasom poročil notranjega ministrstva se je pojavilo v provinci 9 novih slučajev kolere.

Izvoz srbskega žita.

BELGRAD 22. (Izv.) Vlada je sklenila odpraviti prepoved glede izvoza žita.

Napad na procesijo.

PARIZ 22. (Kor.) V Melunu je neznan človek izstrelil več strelav na neko procesijo. Kanonika Caudrona sta zadeli dve krogli in ga težko ranili, neka 12letna deklica pa je bila lahko ranjena. Zločinec, neki Sixte, ki je bil pred par leti izpuščen iz blaznice, je bil takoj aretiran.

Zadnji akt balkanske tragedije.

Pod tem naslovom je priložil nedeljski „Agramer Tagblatt“ članek, ki kaj nazorno opisuje vzroke, ki so prinesli toliko nesrečo nad ubogo Bolgarsko.

Mir med Bolgarsko in Turčijo je sklenjen. To je zadnji akt drugega dela balkanske tragedije, ki so ga po nepotrebnem izzvali kratkovidni diplomatje in lahkomiselna bolgarska vlada. Bolgarska zaključuje z deficitom to delo, tako bogato na krvavih dogodkih, groze in grozot, na nebolničnem navdušenju in brezmejnem obupu, na veselju in žalosti, na solzah in vrisku. Kajti tudi v Sofiji pač ne bodo mogli več premamiti

odru pevce in pevke, priznane že iz lanske sezone, tako: priobjubljeno gđc. Lepušev ter gg. Bordona, Peitota in Odžiča kot baste.

Za dramo je na mesto gđc. Wintrove na novo angažirana ga. Hela Mitrovičeva, Zagrebčanka, ki je z velikim uspehom že nastopala v Ljubljani in v Zagrebu. Sicer pa ostanejo v drami naši stari znanci: ga. Dragutinovičeva, gđc. Železnikova, gg. Dragutinovič, Toplak, Boleslavski, Kovačič itd. Tudi gđc. Ponikvarjeva v letošnji sezoni večrat nastopi v drami.

O angažiranem osebju ne bomo peli danes pred začetkom sezone nikakih slavo-spevov — sodbo prepuščamo občinstvu. Zatrđiti moremo le to, da je vodstvo angažiralo moči, na katere se popolnoma zanesa, da bodo častno rešile nalogo, ki jim je dana kot članom slovenskega gledališča v Trstu.

Dovolj truda in skrbi je stalo vodstvo, da je sestavilo osebje in pripravilo vse, kar je za otvoritev sezone potrebno. Danes je vse v polnem tiru. Studira se drama, opera in opereta, vodstvo je ukrenilo vse, da bo sezona res dostojna, v čast in ponos Slovenstva v Trstu.

bolgarskega naroda preko resnice: da so to, kar puščata Bolgarski bučarski in carigradski mir, le podrine, ki ne otehtujejo niti četrtine bolgarskih žrtv v prvi balkanski vojni. Lozengrad, Drinopolje, Dimotika, Kavala, Solun, Ištup, Bitolj, Gjevgjeli, Vels — torej največji del Tracije in Makedonije je Bolgarska izgubila, in Sllstrijo, Dobručo in Balčik še po vrhu. Pretresljiv izgled je to, kako usodepolno mora postati za kako državo, ako vodilni, odgovorni krogi tirajo politiko napuha, ako svoj lastni narod odtujajo plemensko sorodnim narodom, ako nimajo nikakega umevanja za dušo narodov, za njihovo stremljenje in prizadevanje. Bolgarska je morala predrago poplačati politiko ministrskega predsednika dra. Stojana Daneva. In desetletji bo trebalo, predno si bolgarski narod zopet opomore od posledic te grešne zločinske politike vlade Daneva.

Politika, ki je dovela do katastrofe za Bolgarsko, ne odgovarja mišljenju bolgarskega naroda. Bolgari so kmečko demokratično ljudstvo, ki se mu kralj Ferdinand ni znal približati. Očital je tujec v svoji deželi in nikdar ni našel poti do svojih podanikov. In to je morda glavni vzrok poloma Bolgarske. Kajti politika Daneva je bila koncem konca le posledica, ki je prišla sama po sebi iz politične metode in vladarske umetnosti kneza in poznejšega carja Ferdinanda. Ponošao in prevzetno bistvo Koburžana ni hotelo stopiti v neposreden stik z ljudstvom. Hotel je konkurirati srednjeevropskim monarhom, imeti sijajno dvorjansko, obdati se z bogatstvom in si ustvariti „družbo“, v kateri bi se mogel gibati kakor majesteta. Zistematično je zanašal v kmečko ljudstvo razliko med sloji, kakor vlada v nekaterih evropskih državah, je tiral posamičnike iz skupnosti naroda in jih napravil bogate dvorjane, ki so mrzili kroge, iz katerih so izšli. In potem, ko je odpril prepeke med oficirji in moštvom, med uradniki in prebivalstvom, med dvorom in narodom, se je bavil z mislijo, da uvede v Bolgarsko — plemstvo. Naredba, s katero se uvaja plemstvo, je bila baže že podpisana po carju Ferdinandu in le nesrečni izid makedonske vojne je preprečil, da nima danes Bolgarska kakšnega grofa Daneva in vojvodo Savova. Car Ferdinand, ki je najprej dopustil tem ljudem, da so obogateli, da bi tvorili sijajen okvir njegovemu dvoru, jih je hotel „poplemeniti“, da bi Bolgarska dobila družbo. Da pa kmečki narod nima smisla za take stvari, da — taka umetno napravljena razdvojenost v narodu more postati nevarna za državo — na to menda ni mislil car Ferdinand. Na tem so krivi seveda tudi oni, ki jim je bilo v dolžnost, da bi bili opozarjali kralja na posledice temu presajanju takih šeg in navad na bolgarska tla. Ali to je ravno: različnim Danevom in Savovom je šlo to v prilog; saj so videli tudi po Evropi, kako ulogo igrajo kaste. Tako je prišlo, da je imela Bolgarska že leta sem vlade, ki so že davno izgubile vsako vez z narodom in so urejale svojo politiko edino le primerno nazorom kralja Ferdinanda. Da mora to v novsem demokratičnem narodu dovesti do težav, je na dani. In da more to dovesti do katastrofe, o tem priča sedanji polom Bolgarske. Danes je gotovo, da Gebov ne bi bil padel, ako bi bili povpraševali narod, ako bi bili slušali srčne udarce ljudstva in zadovoljili njegovim željam. Potem gotovo ne bi bilo prišlo do druge balkanske vojne, ki je v Bolgarski ni nikdo, ali pravnikdo želel, razun kralja Ferdinanda in njegovih dvorjanov. Kajti kralj Ferdinand je hotel za vsako ceno imeti Veliko Bolgarsko, in sicer tako, da bi poleg njene bilo prostora za Srbijo in bi se bila morala Grška zadovoljiti z dosedanjim ulogo na Balkanu. Hotel je to, da bi povlačil sijaj svoje kroze, da bi bil priznan kakor bodoči gospodar Balkana. In ker tega ni bilo mogoče doseči mirnim potom, je moralo odločiti orožje.

In ker je kralj hotel vojno, ni Danev opustil ničesar, kar bi moglo provocirati vojno. V tem je krivda Daneva, ki je težja, nego kraljeva. Kajti Ferdinand je bil in je tujec v Bolgarski. In kar še bolj povzbuje krivdo Daneva in jo pretvarja v zločinstvo, je dejstvo, da je Bolgarsko gnil v vojno, ne da bi je bil zadostno pripravil diplomatično. Da je bila bolgarska vojska v Makedoniji poražena, je nesreča za Bolgarsko, ki pa ni morala dovesti do poloma. Tudi

Srbija bi bila mogla biti tepena v Makedoniji, ali ti porazi ne bi bili imeli značaja katastrofe. Kajti Pašić je vojno dobro pripravil, je sklenil zvezo z Rumunsko in Grško, ki bi bila tudi v najhujšem slučaju, popolnega poraza srbskih čet, preprečila polom Srbije. Pašić bi bil seveda moral iti in Srbija bi se bila morala zadovoljiti z manjšim delom Makedonije, ali to bi bilo tudi vse. Bolgarska pa je bila strta po lahkomiselnosti, grešni zločinski politiki Daneva, ki je stavil vse na eno karto. In sicer na slabo, manjverdan karto, ki bi bila mogla dobiti le po nezasišani sreči. Kajti, ako bi bila tudi Bolgarska zmagala, car Ferdinand še vedno ne bi bil gospodar Balkana. To je razlika med ljudsko in gosposko politiko, med Pašićem in Danevom, med Srbijo in Bolgarsko, katere lahkomiselnost ima tako strašne posledice za bolgarski narod!

Domače vesti.

Resnice ne prenašajo gospodje okoli socialnodemokratskega „Lavoratora“. To smo vedeli že zdavnaj in zato nas tudi prav čisto nič ni presenetilo, da „Lavoratore“ prav čisto nič ne odgovarja na naše nelzpodbitne trditve, temveč le zavija in zavija ter skuša le osmešiti naša izvajanja. Ker smo mu dokazali, kako je pisal neresnico, da je dr. Rybář govoril neki govor, ki ga v resnici nikdar ni govoril, je hitro preobrnil vso stvar, češ, „Edinost“ je napisala neumnost, katerih dr. Rybář neče podpisati niti z ozirom na interese stranke. Na stvar samo seveda „Lavoratore“ ni odgovoril z drugim, nego z zavijanjem in zafkacijami. Na našo osvetlitev njihove politične morale prihaja „Lavoratore“ do zaključka, da mi ne priznavamo, da bi se mogle stranke in političke osebe zavzemati za „idejo višje pravičnosti“, mi da priznavamo samo interes.

Lep je ta „Lavoratorjev“ zaključek, samo da ni obenem tudi povedal, za kako „višjo pravičnost“ so se zavzemali njegova stranka in njegovi politični ljudje, zlasti pa dr. Puecher, ko je rohnel proti tistim državnim osnovnim zakonom, ki zagotavljajo enakopravnost avstrijskih državljani in njihove pravice do kruha na njihovih domačih tleh. Menda obstoji ta socialnodemokratska „višja pravičnost“ v tem, da imej renjiko, ki nima nikakih dolžnosti napram naši državi, v tej državi iste pravice kakor domačin, ki nosi vse breme dolžnosti. Za tako „višjo pravičnost“ pač res ni nikakega umikanja in je tudi ne priznavamo. A če „Lavoratore“ vidi v tem, da priznavamo samo interes; pa naj mu bo. Nas pač ni treba biti zato sram, če v svoji „višji pravičnosti“ branimo interese tistih domačinov, ki jim socialnodemokratska „višja pravičnost“ v korist renjiko odseka kruh in zaslužek na njihovih domačih tleh.

Prav tako nas tudi ni prav čisto nič sram, če nas „Lavoratore“ smatra za strato vilo „genjalne“, ker smo mu očitali, da gre socialnim demokratom pri vsem renjikoškem vprašanju je za „fik“, češ, kak političen interes naj pa imajo vendar socialni demokrati, da bi dajali prednost renjiko, ki niso volilci. I seveda! Saj tudi nikdar ni nismo pisali, da socialni demokrati protežirajo renjiko zaradi političnih interesov, saj smo le trdili, da jih protežirajo zaradi „fik“. In to je tudi popolnoma resnično. Socialni demokrati bi pač raje imeli, da bi renjiko ne nosili samo „fik“ v njihove blagajne, temveč da bi bili tudi volilci. Ker pa niso volilci, jim pa niso niso „fik“, in to je vsaj nekaj; kajti med domačini nimajo socialisti toliko pristašev, da bi bilo v blagajnah vedno dovolj „fik“. Sicer pa renjiko kot strankini pristaši tudi plačujejo strankin davek, ne samo prispevkov za strokovne organizacije, in ta davek je za strankino blagajno tudi dobrodošel, četudi renjiko vsaj direktno nimajo nikakega dobička za svoja plačila. Če bi se stranka po vsem tem ne potegovala za renjiko, bi bilo to seveda pregrešek proti „višji pravičnosti“, ki je mi ne moremo umeti.

Prav zato se nam tudi zdi zelo čudno, zakaj pripoveduje „Lavoratore“, da ima okrajna bolniška blagajna izgubo pri renjiko. Kako: da bi bil denar, ki ga ima okrajna bolniška blagajna, socialnodemokratska last in kakor da bi socialni demokrati bogve kaj živovali, če izplačuje bolniška blagajna delavcem, ki morajo biti njeni člani in morajo plačevati svoje prispevke, v

časni bolezni določene bolniške podpore. Da pa protežirajo socialisti renjiko tudi v bolniški blagajni, je popolnoma umljivo; saj jih na ta način privablja v svoje strokovne organizacije in tudi v svojo politično organizacijo, kjer pa renjikoški denar precej zaletuje, in to tembolj, ker renjiko, kot večinoma nestalen delavec, pač redno plačuje svoje organizacijske prispevke, a ravno zaradi svoje nestalnosti uživa od organizacije kake dobrote, zlasti denarne; v politični organizaciji pa sploh le plačuje in ne dobiva za to ničesar. Za socialiste so renjiko dobre molzne kravice, in zato je treba napram njim — „višje pravičnosti“, posebnost pa še, ker so domače večkrat zelo slabe molznice, ki so že čisto izmolzene ali pa celo jalovke, ki le žro, a pomesti pa pri njih ni kaj.

Tako je, dragi „Lavoratore“. In če nam zopet rečeš, da nimamo morale zato, ker smo ti povedali zopet nekaj bridkih resnic, nam to tvoje očitanje pač ne bo delalo slivih las. Morale, po kateri naj bi delali mi po vašem zgledu, si pač ne želimo, in bog nas obvaruj vaše „višje pravičnosti“.

C. kr. namestništvo opozarjamo na redno se ponavljajoče slučaje pristavnosti, s katero uradujejo na mestnem anagrafičnem uradu. Danzadnem se namreč dogaja, da ta občinski urad noče izdajati izpisov iz rojstne matice staršem, ki izjavljajo, da hočejo vpisati svoje otroke v slovenske šole. Zabeležili smo že celo vrsto takih slučajev in danes naj dojamemo zopet enega.

Včeraj dopoldne je prišla na anagrafični urad po izpisek Marija Renko, stanujoča pri Sv. Mar. Magdalenii Zgornji. Uradnica jej je že napisala izpisek, a ko je na tozadnje vprašanje odgovorila Renkova, da vpiše svojega otroka v slovenski otroški vrt pri Sv. M. Magdalenii, je poklicala uradnika nekega uradnika, ki je rekel, da anagrafični urad izdaja izpiske samo za italijanske šole in vrte in „Lego Nazionale“, da je ta urad le za „naše“ ljudi. In vprašanje Renkove, kam naj gre po izpisek, je odgovoril, naj gre kamor hoče, na anagrafičnem uradu da ga ne dobi.

Naše mnenje je, da smo tržaški Slovenci v smislu državnih osnovnih zakonov popolnoma enakopravni z Italijani v vseh javnih uradih in da je potemtakem dolžnost o. kr. vlade, da poskrbi za to, da mestni anagrafični urad, ki ima celo tudi opraviti s vojaškimi zadevami, ne bo na tak nesramen način kršil avstrijskih državnih osnovnih zakonov.

Slovenske starše, ki se jim je zgodila, ali se jim v bodoče zgodi kaka krivica na mestnem anagrafičnem uradu, pa pozivljamo, da vložijo na c. kr. namestništvo ali primerno pritožbo proti tej kršitvi zakonov po mestnem anagrafičnem uradu, ali pa najustmeno dajo svojo pritožbo na zapisnik v vložiču na c. kr. namestništvo. Vsekakor pa pričakujemo z vso gotovostjo, da c. kr. vlada v najkrajšem času nauči mestni anagrafični urad, da so avstrijski zakoni za to, da se izpolnjujejo, ne pa da bi se uradno kršili!

Na zadnje so tudi ščavi dobri! Neka Slovenka nam piše: „Danes, dne 22. t. m., jutraj, sem slučajno šla mimo posredovalnice dela na trgu Goldeni. In tako sem slučajno čula, kako neka italijanska gospa išče služkinje. Zahtevala je Furlanke. Na odgovor, da je ni nobene primerne na razpolago, je menila gospa resignirano: „Pa pošijte mi kako — ščavo!“

Je pač tako gospoda italijanska: veliko je vaše sovraštvo do Slovencev, ali tako veliko ni, da bi moglo spremeniti dejanske razmere, to, kar je ustvarila narava in kar se tudi razvija po zakonih narave. Nobeno veliko mesto, posebno pa trgovsko ne more živeti in se razvijati brez dotoka. A čim ima mesto izključno slovensko zaledje in mu tvori slovenski element tudi velik del mestnega prebivalstva samega, se kaže ravno vsa politična slepota Italijanov, ker ne znajo ceniti niti pomena dejstva, da jim sedaj Nemci tako sladko svetujejo, naj ne forsirajo svojega vseučiliškega vprašanja! Namen, lakavost in zahrbtnost Nemcev je na dani, ali Italijani ga le ne umejo in drve dalje v svojem boju proti Slovanom v — svojo pogubo. Mari menijo Italijani res, da dobrohotnost do njih narekuje Nemcem te navste? Ni to dobrohotnost, ampak radi velikih svojih ciljev mamijo Nemci Italijane v svoje mreže. In ti poslednji še ne vidijo tega!

Sedaj pa pogledmo, kako isti Nemci, ki

se v Primorju ližejo Italijanom, postopajo z istimi Italijani v Tirolu. Številke govore. Na ljudskem štetju leta 1890. je bilo na tisoč prebivalcev 450 2 Italijani, 1900. 44. 1910 373 2. V treh desetletjih s je torej število Italijanov skrbilo skoro za četrtino!

In če uvažujemo še, da se tudi v našem Primorju vzlic vsemu italijansko-nemškemu prijateljstvu nemški element stalno jači številno in materialno, da se je tu v gori označeni perijodi nemški element pomnožil za blizu 60 odstotkov, dočim se je italijanski element celo za par odstotkov skrčil; da zlasti velika trgovina in industrija prehajata nevzdržno iz italijanskih v nemške roke, da imajo denarne ustanove v Trstu le še vnanjost, napise, italijanske, dočim v notranjem gospodari nemška roka, če gledamo vse to, kar more videti tudi na pol slepi: potem moramo reči, da je italijanska slepota popolna, ker ne vidi, kako se isti proces, ki je v Tirolu že bolj napredoval, vrši tudi v Primorju z neizmerno doslednostjo. Slepi so to, ki si sami kopljejo grob!

Predavanja o kletarstvu. K bližajoči se trgaški kmetijska družba o tem predmetu več predavanj po vinorodnih krajih okolice in sicer:

v Skednju, danes, dne 23. t. m., ob 8 zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“;

v Rocolu, v sredo, dne 24. t. m., ob 8 zvečer v prostorih „Gospodarsko konsumnega društva“;

v Lonjerju, v četrtek, dne 25. t. m., ob 8 zvečer v prostorih g. Čoka županova;

v Barkovljah, v petek, dne 26. t. m., ob 8 zvečer v prostorih „Obrtniškega društva“;

v Sv. Križu, v nedeljo, dne 28. t. m., ob 10 predpoldne v prostorih g. Košuta Josipa (Splacni);

na Proseku, v nedeljo, dne 28. t. m., ob 4 popoldne v prostorih „Gospodarskega društva“.

Vsi učitelji tržaških mestnih in okoliških šol, ki žele poučevati na „Trirazredni slovenski obrtni šoli v Trstu“, naj pošljejo svoja, za te šole potrebna usposobljena izprijčevala do 28. septembra t. i. na vodstvo imenovane šole, ulica Stadion 21. I. nadstropje.

V vednost slovenskim obrtnikom in trgovcem! Vpisovanje v „Slovensko obrtno-nadaljevalno šolo v Trstu“ se vrši danes in vse ostale dni meseca septembra od 6 do 8 zvečer v prostorih „Slovenske trgovske šole“, ulica Stadion 21. I.

Vpisnica znaša 2 K. Vajetci morajo prinesli s seboj šolsko izpustnico oziroma zadnji „Izkaz obrtne nadaljevalne šole“.

Redni pouk se prične 1. oktobra.

V „Slovensko obrtno-nadaljevalno šolo“ v Trstu so po § 99 b obrtnega reda in glasom c. k. namesništvenega odloka z dne 25. oktobra 1912, št. G. III. 1334 7—08, dolžni hoditi vsi obrtni vajetci Trsta in okolice, ki ne obiskujejo italijanske šole te vrste in še niso uspešno dovršili obrtnega nadaljevalnega pouka.

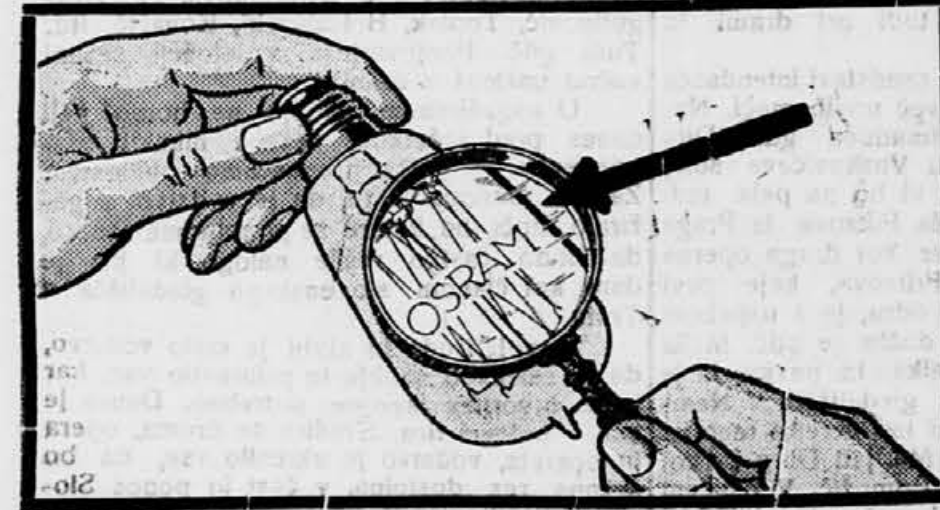
Po odloku c. kr. ministrstva za bogoslužje in uk z dne 9. avgusta 1912, št. 24 993 so dolžni obiskovati „Slovensko obrtno-nadaljevalno šolo v Trstu“ tudi vsi trgovski vajetci, ker se za nje odpre poseben trgovski edilek na obrtni nadaljevalni šoli.

Po § 100 obrtnega reda ima vsak mojster dolžnost, dovoliti tistim učencem, ki še niso uspešno dovršili obrtnega nadaljevalnega pouka, potrebni čas za obiskovanje obrtne nadaljevalne šole. Ako vajetci v šolo nečelo hoditi, jih mora prisiliti k temu ter gledati na to, da šola redno obiskujejo, sicer ga zadene kazen od 5—200 K in se mu slednjič odvzame pravica učiti vajence.

Za odbor „Trirazredne slovenske obrtne-nadaljevalne šole v Trstu“:

Predsednik odbora: Šolski voditelj: Josip Učakar, Teodor Betrlani.

Izmenjava dvajsetkronskih bankovcev. Predvčerajšnja uradna „Wiener Zeitung“ je objavila odlok finančnega ministrstva, v smislu katerega pridejo dne 29. t. m. v prometu novi dvajsetkronski bankovci z 2. januarja 1914. Dosedanji dvajsetkronski bankovci z datumom 2. januarja 1907 se začne dne 2. januarja 1. 1914 temati izprometa in se bodo mogli zamenjavati za nove bankovce ali za drug denar do 31. decem-

Zakaj naj se rabi samo „Osram“ žično žarnico?

1. „OSRAM“ žične žarnice imajo nerazbitno žico.
2. „OSRAM“ žične žarnice prihranijo 70% na toku.
3. „OSRAM“ žične žarnice dajo briljantno čisto belo luč.

Vsaka „OSRAM“ žična žarnica mora nositi na steklenem balonu ujednak napis „OSRAM“. Kdor pazi na to, se s tem obvaruje izdelkov, ki nimajo opravka z „OSRAM“-om.

Dobiva se v Trstu pri tvrdki R. DITMAR, Gebrüder Brunner d. d. Trst, Piazza Ponterosso 1.

bra 1915, samo za nove bankovce pa do 31 decembra l. 1921. Po preteku tega časa be sedanji bankovci popolnoma svojo vo.

Trgovski tečaj za dekline se otvori oktobra. Vpisuje se vsak dan pri g. teli, tajniku „Trgov. obrtne zadruge“ od 8 do 9 dop. Opozarjajo se starši, da pravočasno priglase svoje hčere, ker se na pomneje priglasi ne bo oziralo. Mesečina znaša K 4.30. Učenke, ki vstopijo letos v II. letnik, naj se istotako priglase.

Ruski kružok vabi vse one, ki bi hoteli obiskovati slovanske jezikovne tečaje, da se čim prej zgledajo na vpisovalni polji (pri vratarici Nar. doma in v Čitalnici). Po uk se otvori takoj, ko se priglasi zadostno število članov. Učne ure se določijo po želji učencev samih. Učnina 4 K mesečno.

Tržaški Slovani, tu imate priliko, da se naučite in izpoznate najvažnejše naše jezike. Vabimo zlasti one, ki v praktičnem življenju čutilo potrebo tega ali onega slovanskega jezika, predvsem slovenskega in hrvaškega. Pa tudi češčina in ruščina utegneta marsikoga zanimati zlasti letos, ko nameravamo poleg začetniških prireditelj dobre konverzacijske večere za one, ki že nekoliko poznajo ta jezika.

Razpisano mesto. Pri računskem oddelku višjega deželnega sodišča v Trstu se odda mesto pomožne uradnice z dnevno K 3.20. Zahteva se znanje deželnih jezikov in strojeplaje. Prošnje s študijskimi izprijevami do 30. septembra predsedništvu višjega dež. sodišča v Trstu.

Glasbena šola podr. „Glasbene Matice“ v Trstu z večerajšnjim dnem se je pričel v vseh predmetih na glasbeni šoli redni pouk. Vpisalo se je jako častno število gojencev in upati je, da se tega, ko se uredi pouk na srednješolskih zavodih, to število še pomnoži. Vseh vpisanih je 106 gojencev. Obiskovalo pa bo: klavir 56, violino 44, solopetje 6, splošno glasbeno teorijo I. letnik 38, II. letnik pa 12 gojencev.

Pevski pouk za zborov naraščal se prične 1. oktobra. Vpisujejo se dečki in deklice vsako sredo in soboto od 2 do 4 pop. na Acquedotto, št. 20, II. nadstropje. Ukupna znaša 1 K za pol leta. Tudi se sprejemajo v omenjenih dneih še vedno gojenci za klavir in violino. Ako je kakemu gojencu kaj nejasnega radi urnika itd., naj se oglasi jutri, v sredo, ob 2 pop. na Acquedotto št. 20/II.

Vsa tajnost, podaljšati življenje, obstoja v tem, da se ga ne skrajša. Temu mnenju Rubnerja bo vsakdo pristal, dosege bo pa to predvsem s tem, da bo gledal na svoje zdravje. Med mnogimi manjšimi zli spada tudi zapeka v ono vrsto bolezni, ki krajšajo življenje. To pa se zdravi z vso lahkoto s pomočjo Saxlechnerjeve naravne kisle vode „HUNYADI JANOS“, ki spada med najboljše odvajalna sredstva. Kdor trpi na zapeki, naj poskusi z naravno kisló vodo „HUNYADI JANOS“ ozdraviti želodec in počutil se bo popolnoma prenovljenega.

Tržaška mala kronika.

Trst, 22. septembra.

Nesreča na morju. Včeraj popoldne nekako okrog treh se je odpeljala iz kontovelskega pristanišča majhna jedrnica, v kateri sta bila dva moška in ena ženska. Ladilca je priplula nekako kilometer daleč od obrežja in se je kar naenkrat prevrnila. Vse tri osebe so padle v morje in so se nahajale v največji nevarnosti. Dva kontovelska ribiča sta opazila to in sta hitro skočila v čoln ter odveslala na kraj nesreče, kjer se jima je posrečilo rešiti vse tri.

Po nedelji. V nedeljo se ga marsikdo rad malo preveč nasika, vsled česar ima seveda vedno sitnosti s policijo. Tako je 26letni delavec Emilij Vattovaz, stanujoč v ul. Madonina 14, v nedeljo malo pregloboko pogledal v kozarec in postal radi tega precej nadležen, tako da je morala poseči komnečno vmes policija, ki ga je z veliko težavo ukrotila in odvedla na varno. Tudi 27letni zidar Franc Marinič iz Podgore je moral odpasti noč na policiji, ker je na trgu Caterina govorilo iz njega sladko vize.

Eden, ki v treh jezikih zabavlja čez Avstrijo. 27letni Ermano Rudiger s Koroškega, stanujoč v ulici del Guilianni 21, je včeraj zvečer v kavarni Tomaso v treh jezikih naenkrat zabavljal čez tržaško cesarsko namestništvo, avstrijsko vlado in sploh Avstrijo. Radi njegove prevelike učenosti in modrosti, ga je policija povabila s s boj in mu vsakega gotovo tudi povedala, da smo v Avstriji in ne v Italiji.

Poskušen samomor. Nocoj ob 9 zv. je skočila na pom. Sanit. neka ženska v morje. Rešil pa jo je neki mornar. V ročni torbici, ki so jo našli, dobili so neki listek, z imenom Marija Paludetto. Vzrok poskušene samomora je neznan.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

Politeama Rosetti O popolnoma razprodanem gledališču se je otvorila v soboto operna sezona z Massenetovo „Manon“. Naslovno ulogo je pela tržaška umetnica gca. Tolon Enenkel, ki je bila obdarovana s krasnimi košaricami cvetic. Tudi ostali pevci in orkester so povoljno rešili svojo nalogo. V nedeljo zvečer je bila repriza, ki je še boljše in sigurnejše uspela.

Danes ob 8 zvečer v tretjič „Manon“. Kino variete „Eden“. Svoči se je uprizoril prvi del filma po Zolovem romanu „Herminal“, ki je jako ugajal. Ni potreba pripominjati. Gledališče je bilo ves večer nabito polno.

Danes se uprizori drugi del istega filma.

Društvene vesti.

Odbor podružnice „Glasbene Matice“ ima sejo danes v torek 23. t. m. ob 9 zvečer v ul. sv. Frančiška št. 2.

Odbor „Dramatičnega društva“ ima svojo redno sejo nocoj ob 8.30 zvečer v Slovanski Čitalnici. Radi velike važnosti naj se je udeležijo vsi gg. vel. odborniki in namestniki.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov. Nocoj ob 8.15 seja osrednjega odbora.

Pevsko društvo „Trst“. Danes ob 8 zvečer pevska vaja za mešan zbor. Gg. pevci in pevke so najljubše naprošeni, da pridejo pooblaščenim k tej pevski vaji. Vaje se vrše redno vsak torek in petek v prostorih „Delavskega podpornega društva“, ul. Giorgio Galatti 20. I.

Nar. delavska organizacija.

Deželni odbor NDO. Danes, v torek, ob 8 zvečer važna odborova seja.

Odbor podružnice NDO v Škedenju. Na zadnjem shodu izvoljeni pripravljali odbor podružnice NDO v Škedenju ima jutri, v sredo, ob 7 zvečer sejo v društvenem prostoru v Škedenju.

Godbeni odsek NDO ima danes ob 7 in pol zvečer važen sestanek v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu. Vsi člani so naprošeni, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Posredovalnica NDO. Dela v kakem skladišču ali drugje išče delavec, ki je v govoru in v pisavi zmožen slovenskega in nemškega jezika.

Odbor zveze jugosl. lesnih delavcev vabi odbornike vseh lesnih skupin na sestanek, ki bo v četrtek ob 7 zvečer v društvenem prostoru NDO, ul. sv. Frančiška šte. 2.

Vesti iz Goriške.

Cvečni dan v Kanižu. Naša podružnica CMD in Narodna čitalnica sta priredili dne 14. t. m. cvetlični dan, ki se je obnesel nad vse pričakovanje. Ves skupček za cvetje in odkupnine znaša 293 K 76 st., kateri znesek se po odbitku stroškov v znesku 7 K 50 st. razdeli sorazmerno med CMD v Ljubljani in akademičnim društvom „Adrija“ v Gorici.

Pri tej priliki naj posebno pohvalno omenimo gospe in gospe prodajalke cvetja za njihovo sodelovanje, za uspehi, tako krasen za naše razmere. Vse brez izjeme so storile svojo narodno dolžnost; zato vsa čast jim! A nič manj zasluže pri tem lepem uspehu nimajo gospodje spremljevalci cvetličark, ki so vsi brez izjeme istotako storili svojo dolžnost. Hvala tudi narodnemu občinstvu za naklonjenost pri kupovanju cvetja ter vsem uglednim družinam, ki so šle odboroma blagohotno na roko s tem, da so podarile toliko tako lepih cvetic! Ker so vsi, vsak po svoji moči, storili svojo narodno dolžnost je uspeh tako lep, da je lahko v ogled večjim slovenskim trgov, nego je Kanal.

Ustanovitev Sokola v Divači. Ustanovni občni zbor se je vršil dne 14. sept. t. l. ob 4 popoldne v gostilni g. Ivana Oberneta v Divači. Kljub neugodnemu vremenu se je zbralo številno občinstvo, posebno je omeniti lepo število bratov iz Sežane, ki so prišli pomagat graditi novo sokolsko organizacijo. Župa tržaška je bila čisto celno zastopana po načelniku župe, bratu Ambrožiču. Navzoča sta bila še: nakelski župan gosp. Štrekelj in kot zastopnik vrlih Lokovcev g. Srobotnjak sen. Občinstvo je bilo zbrano iz vseh slojev domačega kraja.

Že od vsega početka je vladalo med zborovalci veselo razpoloženje, ki se je pa tekom zborovanja spremenilo v pravo navdušenje za sokolsko stvar.

Zborovanje je vodil v imenu pripravljalega odbora brat Ivan Roglič. Po dovršenih formalnostih in čitanju pravil je bilo odrejeno zglašanje članov. Med tem je brat Ambrožič razložil in orisal sokolsko idejo ter njene cilje. Neprestano pritrdjevanje in ploskanje po končanem govoru so pač dokaz, da so naše njegove besede rodovila tla med poslušalci. Priglasilo se je skupno 49 članov.

POHISTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIM CENAM

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MARGANTON - 1888

Mnenje g. kralj. svet. dra. L. Dömény-a - Dunaj

ravnatelja Cesar Fran - Jožefovega ambulatorija.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Sem jako zadovoljen z Vašim izdelkom ŽELEZNATO KINA

VINO SERRAVALLO (vino di China Ferruginosa Serravallo) in ga

rabim v mnogih slučajih.

DUNAJ, 17. aprila 1907.

Dr. Leopold Dömény.

Stavbeno podjetje

Roman Treo

ČRNOMEL

ima na prodaj več konj, eventualno tudi vozov in ko-

matov.

Pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se razpisuje

mesto mehanika

Začetna tedenska plača znaša 33 kron. Prosilci, ki na to mesto reflektirajo, naj čimprej uleže svoje dokumentirane prošnje na ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani. — Prošnji naj se priloži razun rojstnega in krstnega lista spričevalo o dovršeni strokovni šolski izobrazbi in spričevalo o priučitvi stroke „fine mehanike“ in potem spričevala, ki svedočijo, da je bil prosilec kot mehanik že kje uposlen.

Zahteva se osebna predstava prosilca.

Ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne v LJUBLJANI.

Najboljši in najpopolnejši

glasovirji in pianini

se vključijo najceneje proti takojšnjem uplachu ali na najmanjše mesečne obroke (tudi za provinčije) samo naravnost od tvornicarja

== HENRIKA BREMITZ ==

c. kr. dvornem založniku

v Trstu, ulica Tor S. Pietro 2 (Belvedere)

Svetovna razstava v Parizu 1900 najvišje odlikovanje Avstro-Ogrske za glasovirje.

— Katalogi in kondic. gratis in franko. —

Broj 4924.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natjecaj za trojico općinskih redara uz godišnju platu od Kr. 1080 i opravu sa obučom.

Natjecatelji treba da su austrijski državljani i da vlastoručno napišu molbu, kojoj da bude priloženo: 1) Krštenica ili ina isprava odakle se razabire godina rođenja. 2. Svjedodžba zavičajnosti. 3. Svjedodžba tjelesne sposobnosti za vršenje redarstvene službe. 4. Svjedodžba dobra ponašanja. 5. Vojničke isprave. 6. Eventualne isprave o dosadašnjoj službi. Sviše treba da navedu jesu li oženjeni i koliko imaju djece. — Molbe koje stignu na ovaj u ed poslije 20 listopada t. g. neće se uzeti u obzir. — Natjecatelji koji se nahode u makar kojoj službi poslat će svoje molbe putem starešina.

Od Općinskog Upraviteljstva

SINJ, 18 rujna 1913

Načelnik
Dr. Marović

Prisjednik
J. Midenjak

Kmečka posojilnica in hranilnica v Višnjeviku

za Kojščansko županijo naznanja svoj

občni zbor

ki se vrši v petek, 26. t. m. pri g. I. Kristančiču v Višnjeviku ob 5. uri popoldan. V slučaju neeklepnosti se vrši po društvenih pravilih pol ure kasneje ravno tam.

Likvidacijski odbor.

Akademični slikar

Josip Vučetić

podučuje risanje in slikarstvo v svojem atelierju v Trstu, ulica Belpoggio 3a. (Hiša nova).

L. TERZON

zaloga olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12.

Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. — Steklenica pol litra kron 1.60.

Mlin „SOFIA“ Novisad Ogrsko (Banovina)

parni mlin preurejen in perfekcioniran po zahtevah najmoderneje tehnike.

Dnevna produkcija 25 vagonov.

Ta mlin izdeluje najboljše vrste moke svotovno znanega iz Banovine.

Glavno zastopstvo in zaloga za Trst, Istro, Furlanijo in Dalmacijo

LENTIĆ & Co.

Trst, ul. Felice Venezian št. 5. Telefon 26-42.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepoved najboljše sloves. Narodnjaki, naročite pri domači torbici, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — Priporočam se vdan J. J. SUBAN, Trst, G. Vasari 10.

Za starost je bil izvoljen brat Obersnel, za podstarost brat Josip Suša, za načelnika brat Ivan Roglič, ostala odborniška mesta so zasedli bratje: Andrej Obersnel, Alojzij Robec, Franjo Dovgan, Zmago Jančar, Albin Mlakar in Franjo Žiberna. Preglednikoma računov bila sta izvoljena brata Lavoslav Brus in Alojzij Smole.

Po volitvah so še govorili novozvoljeni starosta, brat starosta iz Sežane, župan brat Strekelj, brat Srobotnjak in slučajno navzoči brat Medic iz Ljubljane. Vsi so z navdušenjem bodrili nove člane sokolstva k vstrajnemu delu v blagor svoj in domovine. Obiljubili so tudi, da bodo po svojih močeh podpirali ravno vzletelega sokola. Vrlim govornikom je občinstvo sledilo z vidnim zanimanjem in je krepko pritrdjevalo njihovim besedam.

Predsednik brat Roglič se je zahvalil vsem za obisk in trud, nakar je zaključil lepo uspešno zborovanje. Sedila je neprisiljena medsebojna zabava, spremljana od zvokov vrlih divjaških tamburašev. Mladi sokolčki dvignili se in plovili nad kamenitim Krasom, kljubuj burji in viharju in če morda neurje iztrga iz tvojega telesa kako peresce, nadomesti je z drugim boljšim in močnejšim, da postaneš vreden sovratnik starejših tvojih bratov. Krepi se! Na zdar!

Vesti iz Istre.

Iz Sp. Škofij. Jako malo novic prihaja iz naše vasi v javnost, dasi bi bilo poročati o marsikem. Da se n. pr. pr. tod šopiri italijanski internacionalni socializem med zgolj slovenskim delavstvom, je že znana stvar. Istotako je tudi javna tajnost, kako mamijo gotovi „signoroni“ naše ljudstvo v svoje krepilce z raznimi dopustnimi in nedopustnimi ter nepoštenimi sredstvi. Vendar ni eni, ni drugi ne uspejo s svojimi nakanami, zakaj še živi med nami želja po lastnem gospodstvu, še gori v naših srcih vroča ljubezen do našega millega naroda! Ta dva vedna spremljevalca po našem sicer ne šumnem in hrupnem, pač pa vstrajnem in tišem delovanju, nas bodrita ter nam kliče: „Neustrašeno dalje po zaprčeti poti in mi delamo.“

Pomisli! Je, da imamo tu danes dve novi strogo kulturno-gospodarski društvi, ki ne padeta, četudi se trosi za uničenje istih marsikake „filco“ in „Corono“. Imamo tu namreč podružnico Narodne zajednice za Istro, ki jej je v namen gmojno izboljšanje naših Škofijcev. Nadalje se nahaja v področju iste ljudske knjižnice akad. fer. društva „Istra“, ki šteje 125 zvezkov.

Podružnica Nar. Zaj. šteje danes 40 redno plačujočih članov, i. t. zgolj zrelih in resnih mož, ki se res zavedajo, da le v vzajemnosti je možno zboljšati si lastni gmojni položaj. Gotovo je, da brez gmojnih sredstev ni možno vstrajati v današnjem hudem boju za obstanek.

Naša podružnica deluje od maja t. t., in uspeh je že sedaj tak, da nas zavirajo in občudujejo naše tiho delovanje, videč, kaj in koliko se lahko doseže v skupnem in vzajemnem poslovanju. Danes razpolagamo z okroglo 150 K lastnega kapitala, a ta se do konca 1913 gotovo povepe do višini 300 K. Denar se uporablja le za gospodarsko povzdigo ljudstva. In priporočati bi bilo, da se povsod poprimejo sličnega delovanja, zakaj le dobro organizirano in gmojno podprto ljudstvo more danes konkurirati tujcu ter odbijati ga na vsej črti.

Svoledobno se je sicer javno govorilo in sklepalo o rešitvi našega ljudstva iz neznanega, gospodarsko skoro propalega stanja, a žal, do danes je ostalo le pri besedičenju. Zato, prijatelji! Opustite razne predsodke ter oprite se resnega dela in videli boste, kaj se lahko doseže!

Glede čitalnice, oziroma knjižnice omerjam, da smo jo dobili iz Dekani, in že danes, dasi ravno je tu še le nekaj dni, šteje 12 rednih čitalcev. Kakor kaže, ne bo zadostovala za naše razmere. Upamo zato, da dobimo med cenj. čitatelji tega lista dobrotnikov, ki nam priskočijo na pomoč s potrebnim čitvom.

Druge slovenske dežele.

S Koroškega. „Gorotan“, društvo slov. koroških visokošolcev in učiteljev, je imelo v nedeljo, dne 14. t. m., letošnji redni občni zbor, katerega se je udeležilo precejšnje število članov iz raznih krajev dežele.

Predsednik tov. Z. Janežič je pozdravil v imenu odbora zbrane društvenike, konstatiral sklepčnost občnega zbora ter hitel k dnevnemu redu. Iz poročil predsednika, odbornikov in odsekov je bilo razvidno, da je društvo neumorno na delu za narod in njega probujo inprosvečeno, da izvršuje svojo nalogo gotovo in uspešno, premostujoč razne zapreke in neprilike, približajoč se korak za korakom začetnim ciljem. Na vseh poljih narodne probuje je zastavilo društvo svoje moči, da reši oz. brani vse, kar si hoče osvojiti zakleti sovrag, ki namenoma in sistematično okužuje in raznaroduje slov. življenja na Koroškem s sredstvi in po načelih, ki bljejo vsej pravici, vsem zakonom narodne enakopravnosti v obraz. V očigled našim neznanim koroškim razmeram ne preostaja drugega, nego da da slovenska Koroška na vsa prizadevanja nemških in nemškutarskih činiteljev odgovor,

polna moči in odločnosti. Treba je braniti z vsemi primernimi sredstvi, z vso močjo, z vso previdnostjo, s pošteno vestjo in vročo ljubeznijo pravice slov. naroda, edinstvo in nedotakljivost naše domovine, enakopravnosti slovenskega jezika na Koroškem; treba je uporabiti vsako primerno sredstvo, da se prepreči v neobvljivo nasilno nemško nadvladje nad slovensko manjšino, skrbeti za kulturno in gospodarsko povzdigo naroda, bojevati se tako dolgo, dokler ne bo ta bovečan s popolno zmago! Počasi, previdno, a gotovo korak za korakom naprej!

Mnogo podrobnega posla, obilo narodnega dela še čaka novi odbor, katerega do sedaj vsled nepovoljnih gmojnih razmer društva ni bilo možno dovršiti. Naroča se torej novozvoljenemu odboru, naj se zopetno obrne na vo širno slovensko javnost, naj naše res podpiranja vredno obrambno društvo podpira po zaslužju, bodi z denarnimi prispevki, bodi s knjigami, ali kakimi drugimi primernimi darili. Skušnje učijo, da je treba tudi za narodno bojevanje ogromnih gmojnih žrtev — po besedah znanega vojskovodje — denarja, denarja in zopet denarja!

Ko bo društvo gmojno začetni pridrto, bo že le moglo dovršiti razne dosejati samo na papirju izvedene načrte, stopiti zadostno v bran proti ponižanju in oškodovanju kor. Slovencev, zediniti ves koroški življenjski svet v eno taboru! To bo glavna dobrota za naše ljudstvo, ki se gotovo z obema rokama oprime društva. S tem bo ugled „Gorotana“ raste in se po izvirnem vodstvu postavi na trdna tla ter tako postane v pravi blagor našemu zatiranemu koroškemu narodu. Rodoljubi, ne pozabite in ne prezirajte nas! Tudi onstran Karavank živijo Slovenci, zatirani, obupani trpinji pred nenasitnim žreloom nemškega moloha, ki vas prosijo nujne pomoči in rešitve!

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli, da je 25letni jubilej otstanka Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6. in 7. septembra t. l. v Ljubljani uspel tako lepo.

Prav posebno se zahvaljuje pripravilnemu odboru, na čelu mu častni predsednik preblijerodni g. dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski in predsednik tovariš Jakob Dimnik in vsem članom odsekov, posebno načelniku stanovanjskega in banketnega odseka, marljivemu tovarišu Lud. Dermelj, za obilni trud, ki so ga imeli s pripravami za Zavezo petindvajsetletnico; tovarišema Engelbertu Gangju za krasni slavnostni govor in Bogdanu Skali za njegovo izborni in temeljito poročilo; vsem navdušenim govornikom, ki so pozdravljali narodno napredno učiteljsko na slavnostnem zborovanju; tovarišu Franu Marolu za veliki trud in spretno vodstvo tako lepo uspelega jubilejskega koncerta, vsem damam pevkam in gosposdom pevcem, prav posebno solistom, izborni koncertni pevki gospej Costaperaria-Devovi, koncertnemu pianistu in glasbenemu učitelju gospodu Antonu Trostu in njegovemu bratu gospodu Ivanu Trostu, gojencu c. kr. akademije za glasbo in vprizarjajočo umetnost, za krasna izvajanja; vsem onim posameznikom in mnogostevnim korporacijam, ki so brzojavni ali pismenim potom pozdravili naš shod; vsem onim dragim in milim gostom neučiteljem, ki so prihili na naše slavje, in sploh vsem udeležencem, posebno slov. bratom tovarišem, ki so pripomogli, da je nastopila Zaveza tako impozantno.

Iskreno zahvalo in priznanje izrekamo gč. Jer. Zemljanovi, ki je priredila z golenkami iz kuharskega tečaja lep in izboren banket, kakor tudi vsem onim gospodim tovarišicam, ki so s toliko ljubeznivostjo in požrtvornostjo stregle pri banketu. Zahvaljujemo se cenjenemu orkestru Sokola Ljubljana I, ki je zelo dobro in marljivo igral pri banketu.

Presrečna hvala tudi vsemu narodno-naprednemu meščanstvu ljubljanskemu na blagohotnost, s katero so sprejeli slovensko učiteljsko one dni v beli naši Ljubljani.

Vodstvo Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1913.
Tajnik: Vilibald Rus, Predsednik: L. Ježenc.

Priporoča se slavnemu občinstvu trgovina jestvin Vekoslav Plesničarja ulica Giulia šte. 29. Postrežba točna in solidna.

Mali oglasi

„PIKA“ št. 10 je izšla. Razširjajte in kupujte jo po tobakarnah. (2043)

Iščem čevljarkega pomočnika sposobnega za vsako delo. — Naslov: Boccaccio 4 — Krajev. (2108)

Iščem pridnega slovenskega čevljarja za vsakodnevno delo. — Pozzo bianco 8, Rehar. 2087

Postrežnica do 8 jutraj do 4 popolne (s kosilom) se išče. Naslov: Via Luigi Galvani 1, priključje (nad ljudskim vrtom). 2177

ČITAJTE V VAŠO LASTNO KORIST!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko! **TURŠKA SREČKA** je v to svrhu prva in najpriporočljiva srečka. Ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih fr. ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 K 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico. **Pozor!** Prihodnje žrebanje se vrši 1. oktobra 1913. 1 turška srečka in 1 italijanskega redčega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po 6 kron. Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah! Natančnejša pojasnila pošlje vsakomur brezplačno. **Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.** Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji.

.. Potna agencija v inozemstvu ..

išče za takojšnji nastop

dva uradnika kot korespondenta in tolmača,

s znanjem nemškega, hrvaškega in slovenskega jezika v govoru in pisanju. Predstaviti se je **OSEBNO S SPRIČEVALI** v Trstu: nedelja in ponedeljek 28. in 29. sept. v **HOTELU EUROPA**. - Javiti se je pri vratarju.

Hišo v Rojani (Vernicla) 405 prod.-m. Cena ugodna. — Starec Drag., Prosek. 2101

Meblirana soba z dvema poseljami in hrano se odda. — Ulica Bochetto 40, polunadstropje, levo. 2134

Mizarje iščem. Trst, ulica Giuseppe Caprin št. 8. 2133

Išče se v bližini državne gimnazije lepo opremljena zračna soba s hrano za profesorja. Ponudbe na Inzeratni oddelk Edinosti pod Zdrava soba. 2135

Odda se meblirana ali pa prazna soba. — Vreda 1057. 2132

Mlada, zdrava ženska v spodnji okolici sprejma takoj otroka za dojit. Naslov pove inzeratni oddelk Edinosti. 2103

Odda se meblirana sobica. Skorklja-Coroneo-Romagna 668, I. n. 2110

Sode belega in črnega vina proda Nicolò Devin v svoji kleti v Kopru in v Izoli pri javni tehnični. 2010

Meblirana zračna sobica za enega gospoda se odda takoj. Ulica della Guardia 27, IV., levo. 2111

Odda se soba s prostim udom prazna ali meblirana s 1. oktobrom. Ulica Belvedere 25, II. levo. 2117

Male hišice in razna zemljišča na prodaj v bližini mesta pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje Jakob Stanko Godina — Trst, Vrdela, Via dello Scoglio 174, Telefon 18-78. (2079)

Osmica se je odprla na Kolonkovcu št. 400. (Sv. Marija Magdalena spodnja). Toči se črno in belo vino. — Silvester Prodan. (2093)

Mlekarna z veliko razpečavo piva, vina, mase in drugo se proda radi odpotovanja za K 400.—. Pojasnila: Kolaršič, Kavarna Corso 9—11 in 3—6. 2117

Se 25 hl dobrega vipavca se dobi pri Viktorju Adamiču v Škrbinu. 2092

Odda se soba, pripravna za enega ali dva gospoda, ul. Geppa 9, vrata II. 2115

Dve postelji se oddata v najem pri slovenski družini, via della Guardia 44, II. Krizmančič. 2116

Na stanovanje in hrano se sprejmejo gosposde, eventualno tudi samo na hrano. Ulica Bochetto št. 40, polunadstropje, levo. 2121

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospoška ulica 7. 4444

KLISEJI
VSAKE VRSTE. — ZA
VSE STROKE
ATELJE BABUDER TRST
Corso 13

MESNICA

TOMAŽ ZADNIK TRST

trg Sv. Ivana št. 6. - Prodaja meso iz lastne klavnice na debelo in drobno. Na drobno goveje: sprednji deli po K 1.44 in 1.60. Zadnji deli po K 1.76 in 1.92. Na debelo po dogovoru. — Mesnica je vedno dobro preskrbljena s teletino prve vrste, kakor tudi perutnino. Za mnogobrojen obisk se uljudno priporoča **Tomaž Zadnik.**

Odlikovana tovarna sodavice ADRIJA Sv. Ivan pri Trstu, Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) Tel. 566. se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

Josip Grižon

TRST, ulica Belvedere št. 2
Prodajalna čevljev
finih in preprostih za moške, ženske in otroke vseh vrst. — Sprejemajo se naročila po meri in popravki.
CENE ZMERNE.

Preselitev trgovine!

Naznanjam slavnemu občinstvu in cenjenim odjemalcem v mestu in in deželi, da sem preselil svojo trgovino jestvin iz ulice Petronio v ulico Media št. 8 in se priporočam uljudno za nadaljni obisk. — Z odličnim spoštovanjem
J. POCKAJ.

IVAN PARENZAN

mesnica.
Dnevno sveže meso, dovoz z železnico. Razpošiljanje na dom po konkurenčnih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.
Rojan, S. Marcora 1.

Josip Visnovic

Zaloga ulica Dante Alighieri št. 3.
Peki in slaščičarji!
Lopate male in velike, lopate v obliki vesla, vedno na izbero. Zajemčena kakovost. **Cena od 4--6 kron.**

Kje se dobi?

pravi rjav sladkor 40%
sladkejši od belega???

Pri GODNIGU, ulica S. Giovanni št. 8.

KLAVIRJI

Bösendorfer, Gebrüder Stigl, Koeh & Korselt, H. Rachoe itd. se prodajajo in dajejo v najem po zmernih cenah proti gotovini kakor tudi na obroke.

UGLAŠANJE IN POPRAVE.

ZANNONI

Piazza S. Giacomo 2, II., Corso.
TELEFON 12-57.